

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№ 10

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1805 sahifa.

2025-yil, 30-oktyabr

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate

Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor

Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor

Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor

Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)

Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)

Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan

Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer

Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor

Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)

Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor

Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)

Mirzaliyev Sanjar Makhmatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE

Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA.....	13
Muxiddin Kalonov	
MOLIYAVIY INNOVATSIYALAR: IQTISODIY MOHIYATI, QO‘LLANILISHI VA RIVOJLANISHI.....	19
Quliyev Begimqul Melikovich	
SAVDO KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STATISTIK TAHLIL USULLARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI.....	24
Sabirova Oysuluv Shonazarovna	
KORXONANING MEBEL MAXSULOTLARI BOZORIDAGI O‘RNINI KENGAYTIRISH USULLARI	30
Musayeva Shoira Azimovna	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA KO‘RSATKICHLARI TIZIMINING FUNKSIONAL JIHATI.....	35
Alabayev Sobitxon	
MAMLAKATIMIZDA MAHSULOTLARNING MUVOFIQLIGINI BAHOLASH AMALIYOTI.....	40
Zakirov Ansabxon Akaidinovich	
ПЕСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	48
Саидахмедова Аида Мирзаевна	
KORXONALAR FAOLIYATIDA DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNI BOSHQARISH	55
Mirzayev Ozod Furkatovich	
AHOLI PUL DAROMADLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH KO‘RSATKICHLARI O‘RTASIDAGI EKONOMETRIK TAHLIL.....	59
Qodirov Farrux Ergash o‘g‘li	
BUDJET RESURSLARI SHAKLLANISHIDA HUDUDNING SOLIQ SALOHİYATINI OSHIRISH VA MOLIYAVIY BARQARORLIK.....	64
Yuldashev Adhamjon Axadjonovich	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY RIVOJLANISHI TUSHUNCHASIGA NAZARIY YONDASHUVLAR.....	69
Muydinov Xusniddin Nuriddin o‘g‘li	
МЕТОДИКА УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	73
Минутдинова Лилия Тагировна, Машарипов Озод Алимович	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	78
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA SMART TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARBLIGI.....	84
Sobirjonov Muxiddin Toxirjon o‘g‘li	
TO‘LOVGA QOBILIYATSIZLIK HOLATIDAGI KORXONALARDA TUGATISH BALANSINI TUZISH.....	90
Nabiyev Gofurjon Nosirjon o‘g‘li	
O‘ZBEKISTON SANOATINING “YASHIL” IQTISODIYOTGA O‘TAYOTGANLIGI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR	96
Habibullayev Oybek Asliddin o‘g‘li	
YASHIL IQTISODIYOT KONTSEPTSIYASINING EVOLYUTSIYASI VA ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR.....	102
Allayarov Suxrob Rustamovich	
O‘ZBEKISTONDA TO‘G‘RIDAN-TO‘G‘RI CHET EL INVESTITSIYALARINING MILLIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI	107
Raxmatov Adxam Itolmasovich, Boynazarova Matluba Xatamovna	

HUDUDIY IJTIMOY TENGLIK VA KAMBAG'ALLIKNI YUMSHATISHDA MEHNAT RESURSLARI OMILLARI.....	114
Durumov Temur G'olibovich	
TRANSPORT TARMOG'I VA MILLIY IQTISODIYOTNING ASOSIY TARMOQLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNI MODELASHTIRISH (SURXANDARYO VILOYATI MISOLIDA)	121
Turayev Baxtiyor Ergashevich, Aymatov Sirojiddin To'raqul o'g'li	
РОЛЬ ЭНЕРГЕТИКИ В ФОРМИРОВАНИИ УСТОЙЧИВОГО РОСТА ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Нигматуллаева Гулчехра Нуруллаевна	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI VA UNDA SIFAT MENEJMENTINING ROLI.....	139
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
YER QA'RIDAN FOYDALANUVCHILARGA SOLIQ SOLISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	145
Zoxidov Ismatjon Yunusjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TURIZM INDUSTRIYASIDA INNOVATSION BIZNES-MODELLAR.....	151
Shaxinabonu Choriyeva	
AVTOTRANSPORT – EKSPEDITSIYA XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING KONTSEPSIYASI.....	157
Ergasheva Mukhabbat Abdusamatovna	
“YASHIL” ENERGIYA ISHLAB CHIQRUVCHI KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	163
Toshemirov To'liqin Toirjonovich	
DAVLAT IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SIYOSIY INSTITUTLARNING ROLI VA UNI KUCHAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	166
O. Nurmuradov	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI	171
Meyliqulov Shaxboz Xolmamat o'g'li	
СВЯЗНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ И РЕГИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	176
Ташматов Гайрат Ровшанович, Содиков Авазбек Мадаминович	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI TURIZM SOHASINI RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	183
Zarikeyeva Miyasar Maratovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYASI.....	187
Saidrahmatova Zuhraxon Saidazim qizi	
O'ZBEKISTON KONCHILIK SANOATI KORXONALARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI BOSHQARISH VA INNOVATSION XAVFLARNI KAMAYTIRISH STRATEGIYALARI	192
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'ZBEKISTONDA QULAY INVESTITSIYA MUHITINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI.....	196
Xuramov Zafar Rajabaliyevich	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARIDA XOMASHYO TA'MINOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ DAVLATLAR TAJRIBASI.....	201
Zakirov Abduazim Abdurashidovich	
НОВЫЙ ЭТАП ПРИМЕНЕНИЯ РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ В ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	206
Махкамов Ибраим	
O'ZBEKISTONDA SUG'URTA BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI.....	213
Xushmuradov Oman, Ismoilov Sherzod Ismoil o'g'li	
GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY IQTISODIYOT NAZARIYASI.....	217
Mo'ydinov Xurshidbek Abdullayevich	
DORIVOR O'SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI	221
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	

BARQAROR IQTISODIY O‘SISHGA YERISHISHDA SUN‘IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO‘LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH (XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI MISOLIDA)	227
Nasrulloev Hayotjon Xabibulloevich	
НЕЙРОИНТУИТИВНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ЕГО РОЛЬ В УПРАВЛЕНИИ РИСКАМИ В БИЗНЕСЕ.....	233
Ягудин Дмитрий Рустамович	
RESURLARNI SOLIQQA TORTISH AMALIYOTINING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA ULARNING MILLIY SOLIQ TIZIMIDA QO‘LLASH MASALALARI	240
Nasimdjanoov Yunusjon Zoxidovich	
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI UCHUN QO‘LLANILAYOTGAN SOLIQQA TORTISH MEKANIZMLARI	246
Akbarov Akramjon Ibragimzhonovich	
TO‘QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA “YASHIL” MARKETINGNI JORIY ETISHNING DOLZARB JIHATLARI	250
Bazarova Fayyoza Tuxtamurodovna	
INSON KAPITALI VA IQTISODIYOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI.....	255
Muzaffar Raximov	
UY-JOY KOMMUNAL XO‘JALIGINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	259
Odamboyev Oybek Ravshanbek o‘g‘li	
INTERNATIONAL ORGANIZATIONS’ APPROACHES TO ATTRACTING INVESTMENT IN HUMAN CAPITAL	268
Akhmadaliyeva Nikholakhon	
RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI.....	273
Vohobov Hikmatillo Ma‘mirjon o‘g‘li	
ФОРСАЙТ И ЭКОНОМИЧНЫЕ ИННОВАЦИИ КАК ДРАЙВЕРЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТОРГОВЛИ САМАРКАНДА	280
Tohirova Gullola Mirkamolovna	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI BOSHQARISHDA KASB-HUNAR TA‘LIMI BITIRUVCHILARINING O‘RNI	287
Toshpulatov Sherzod Xaydarkulovich	
DIGITAL TECHNOLOGIES IN ECOTOURISM: INNOVATIVE STRATEGIES FOR ADVANCING GREEN TOURISM.....	292
Barno Erkayeva	
AGROTURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	296
Baymuradova Iroda Shermamatovna, Mardonova Zarifa Numonjonovna	
DAVLAT BUDJET NAZORATI TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI	301
B.Sh.Mirzayev	
YOSHLAR BANDLIGIDA KO‘NIKMALAR NOMUTANOSIBLIGI MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	307
Rahmatxo‘jayev Axrorxo‘ja Akmal o‘g‘li	
TO‘QIMACHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI BAHOLASH.....	311
Oqboyev Alisher Rasuljanovich	
РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ И ИХ РОЛЬ В РАЗВИТИИ БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА.....	317
Рахимходжаева Нодира Саидахраловна	
QISHLOQ XO‘JALIGI TA‘MINOT ZANJIRI JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	323
Ermonov Farrux	
O‘ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI SHAKILLANTIRISH JARAYONIDA MOLIVAVIY NAZORATNI INNOVATSION TA‘LIM YO‘NALISHLARINI YO‘LGA QO‘YISH ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO‘LLARI.....	329
Turg‘unov Bahtiyor Nuriddinovich	

MARKAZIY OSIYODA SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA HAMKORLIKNING DOLZARB MASALALARI	334
Amanbaev Amanali Orazbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI TURDAGI LOGISTIKA XIZMATLARINING USLUBIY ASOSLARI.....	338
Z. Teshayev	
O'ZBEKISTON AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA XIZMATLARI SOHASINING AMALDAGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	343
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
KORPORATIV BOSHQARUVDA LEADERSHIP 4.0 TAMOYILLARINI JORIY ETISH SAMARADORLIKNI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	349
Ismailov Allayor Rashidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH MASALALARI.....	355
Yusupov Farxod Adamboyevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISHNI USTUVOR YO'NALISHLARI	359
Abdullaeva Nilufar Javdat qizi	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING SOLISHTIRMA EKONOMETRIK MODELLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	363
Saatmurotov Shohrux Zafar o'g'li	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR	369
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR YORDAMIDA NORASMIY VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING QO'SHIMCHA IMKONIYATLARI TO'G'RSIDA.....	374
Nasrullayev Hikmatullo Habibulloyevich	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH MAQSADIDA "XIZMATLAR IPOTEKASI" MOLIYAVIY INSTRUMENTLARINI AMALIYOTGA JORIY QILISH MASALALARI	379
Uskenbayeva Dilnoza Boxodir qizi	
ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ КАПЕЛЬНОГО ОРОШЕНИЯ ПРИ ВОЗДЕЛЫВАНИИ ЛУКА В ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ.....	384
Суюнов Шохзодбек Мурод угли	
XORIJIY DAVLATLAR SANOAT IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH TAJRIBASI (YAPONIYA, KOREYA VA GERMANIYA MISOLIDA)	389
Mansurova Sayyora Baxtiyor Kizi	
KORXONALARDA ISHLAB CHIQRARISH XARAJATLARI HISOBGA OLIHDA XORIY TAJRIBASINI QO'LLASH	395
Raxmatov Baxriddin Baxtiyor o'g'li	
PECULIARITIES OF THE IRRIGATION WATER DELIVERY PAYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	399
Muminov Sherzod Kholmiraevich	
DIGITALIZATION OF AGRICULTURAL PRODUCTS FOR EXPORT	404
Azimov R.B.	
AHOLI JON BOSHIGA UMUMIY DAROMADLAR HAJMINI TREND MODELLAR ASOSIDA PROGNOZLASH	409
Xolto'rayev Islom Ilhomovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI BANDLIK SHAKLLARI	416
Sayipov Begzod Rahimovich	
TIJORAT BANKLARINING YANGI DAVR SHAROITIDA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA INDIKATORLARI	422
Sadikov Iskandar Gayratovich	

MAHALLIY BUDJET SOLIQLI DAROMADLARI BAZASI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLAR TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	433
<i>Isoqov Zafarjon Zokirjonovich</i>	
TOSHKENT SHAHRIDAGI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILARNING SOLIQ QARZDORLIGI TAHLILI	438
<i>Soipov Boburmirzo Nosirjon o'g'li</i>	
РОЛЬ ЖИЛИЩНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В СИСТЕМЕ КОМПЛЕКСНОГО РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИЙ МЕЗОУРОВНЯ.....	446
<i>Далиев Ахтам Шарафудинович</i>	
TO'QIMACHILIK SANOAT KORXONALARIDA INSON RESURSLARINI BOSHQARISHDA XORIJ TAJRIBALARINING ZARURLIGI.....	454
<i>Abdullayev Dostonbek G'ofurjon o'g'li</i>	
TURISTIK KLASTERLARNING NAZARIY ASOSLARI VA ULARNING HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI	458
<i>Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li</i>	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RESURS TA'MINOTI BOSHQARUVINING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA MODELLARI.....	462
<i>Arziqulova Oybar chin Eshquvat qizi</i>	
XIZMATLAR SEKTORIDA RAQAMLI INNOVATSIYALAR VA MIJOZLAR EHTIYOJLARINI QONDIRISH MEKANIZMLARI	467
<i>Xudoyorov Lochinbek Bahromovich</i>	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ В РАЗВИТИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА.....	472
<i>Базаров Бердымурад Улугмуродович, Атавуллаева Саида Джумабекмуродовна</i>	
TURIZM SOHASIDA KADRLAR SALOHİYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMI.....	478
<i>Xo'jaqulov Bobur Rustam o'g'li</i>	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING RO'LI	483
<i>Nabiyeva Muxabbat Djabirxanovna</i>	
"HOW GREEN INVESETMENTS CAN EFFECT ON ECONOMIC GROWTH IN DEVELOPING COUNTRIES"	485
<i>Farangiz Ma'rufjonovna Pirmatova</i>	
TIJORAT BANKLARIDA UZOQ MUDDATLI RESURSLAR MANBALARI VA ULARNING HAJMINI OSHIRISHNING ZARURIYATI.....	493
<i>Abduraxmonov Akmal Nurmamat o'g'li</i>	
GLOBAL BOSHQARUV VA BARQAROR RIVOJLANISHDA YASHIL TEXNOLOGIYALARNING ROLI	498
<i>M.Sh. Tolipov</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ	504
<i>Буранбаева Шоира Рустамовна</i>	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA PIYOZ YETISHTIRISHDA TOMCHILATIB SUG'ORISHNI QO'LLASH ISTIQBOLLARI	508
<i>Suyunov Shohzodbek Murod o'g'li</i>	
YENGIL SANOAT KORXONALARINING RIVOJLANISHIGA BOSHQARUV MADANIYATIDAN FOYDALANISHNING TA'SIRI.....	513
<i>Aknazarova Zebiniso Bagdadovna</i>	
ISHLAB CHIQRISHNI DIVERSIFIKATSIYALASH SHAROITIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZM SAMARADORLIGINI ANIQLASH USULLARI	518
<i>Qurbaniyazov Shaxzodbek Karimovich</i>	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH VA JOYLASHTIRISHNING IQTISODIY VA TASHKILIY ASOSLARI	524
<i>Salimov Burxon Abubakirovich</i>	
"YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH VA UNDA ENERGIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	530
<i>Berdiyeva Aziza G'anisher qizi</i>	

SIRKULAR IQTISODIYOTDAN KORXONA VA TADBIRKORLAR MANFAATLARI	535
Sodikov Zokir Rustamovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK SOHASIDA ME'YORIY-HUQUQIY BAZANI ISHLAB CHIQISH.....	541
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
MINTAQA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARI CHAKANA SAVDOSIDA SHADOW WAREHOUSE MODELIGA ASOSLANGAN YETKAZIB BERISH TIZIMINI JORIY QILISH.....	548
Ibrayimova Dilnoza Abdisherpovna	
XIZMATLAR SAVDOSI SOHASIDA O'ZBEKISTONNING XALQARO HAMKORLIK IMKONIYATLARI	555
Qodirjonov A.M.	
TO'QIMACHILIK SANOATINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH USLUBIYOTI.....	559
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi	
ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ СМАРТ-ТУРИЗМА И ИХ ПРИМЕНИМОСТЬ К КУЛЬТУРНОМУ НАСЛЕДИЮ УЗБЕКИСТАНА.....	564
Салихбаев Нурсултон Равшанович	
IJTIMOIIY NIHOYA TIZIMI VA IJTIMOIIY TIBBIY XIZMATLAR O'ZARO BOG'LIQLIGINING NAZARIY ASOSLARI.....	572
Shanazarov Farrux Shodiyorovich	
ТЕХНИКО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ РАЗРАБОТКИ МОБИЛЬНОГО ПРИЛОЖЕНИЯ JOB VARAKA ДЛЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА.....	577
Еримбетова Улбосын Маратовна	
TASHQI SAVDO VA INVESTITSIYALAR TAHLILI HAMDA ULARNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI.....	582
Jalolov Bekzod Sherzod o'g'li	
“O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESLAR UCHUN SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MOLIYAVIY KO'RSATKICHLARNI TAHLIL QILISH VA RAQAMLI YECHIMLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH”	586
Azamatjon Mardayev Abdusamat o'g'li	
FARMATSEVIKA MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI.....	591
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
O'ZBEKISTONDA INNOVASION TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA KADRLAR TAYYORLASH MENEJMENTINING AMAL QILISH USULLARI VA TURLARI	596
Ergashev To'liqin Shokirovich	
HUDUDIIY IQTISODIYOTNI RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	602
Ibragimov Baxrom Baxodirovich	
ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINI JORIY ETISH ORQALI O'ZBEKISTONDA MOLIYA BOZORINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI.....	606
Xodjayev Aziz Shovkatovich	
MAHALLIY HOKIMIYAT QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIDA DINAMIK OMILLAR VA ULARNING INTEGRATSIYASI	611
Axmedov Farxod Raxmonjonovich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR AUDITINI TASHKIL ETISH VA TAHLIL QILISH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	617
Rizakulov Abdurauf Abdimutalibovich	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ТУРИЗМА ЧЕРЕЗ КРЕАТИВНУЮ ИНДУСТРИЮ В РЕСПУБЛИКЕ КАРАКАЛПАКСТАН.....	623
Хошимова Камилла Навфал қизи	
IMITATION MODELDA AXBOROT NORAVSHANLIGI SABABLI YUZAGA KELADIGAN IQTISODIY SAMARASIZLIK TAHLILI.....	633
Qodirov Zohidjon Eralievich	

JISMONIY SHAXSLAR TOMONIDAN KREDITLARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI	637
Turdiyeva Kumush Erkinovna	
SOG'LIQNI SAQLASH XIZMATLARI SOHASIDA SIFATNI BAHOLASH KO'RSATKICHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK.....	641
Usmanova Nasiba Akbarjonovna, Eshbekova Xayriniso Baxtiyorovna	
SOLIQ TO'LOVCHILAR FAOLIYATINING SEGMENTATSIYASIGA ASOSLANIB SOLIQ XAVFLARINI ANIQLASH VA BAHOLASHNING AMALIY YONDOSHUVI	648
Elbaeva M.R.	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	653
Hamroyev G'ayratjon Sultonovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA ISHLAB CHIQRISHNI SIFAT MENEJMENTI TAMOYILLARI ASOSIDA TASHKIL ETISHNING XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI	657
Achilov Ilmurad	
MINTAQALAR INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISHNING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARI	663
Qobilov Anvar Eshpo'lotovich	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH.....	669
Sapayev Axmed Durdibayevich	
SANOAT KORXONALARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA KO'P MEZONLI TAHLIL USULLARINI QO'LLASH.....	674
Muxammadaliyev Mirzohidjon Muxammadali o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING AMALDAGI HOLATI TAHLILI	681
Abdullayev Shaxzodbek	
ENSURING SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT THROUGH INTEGRATION OF RECREATION AND ECOTOURISM RESOURCES IN UZBEKISTAN	686
Shaymanova Nigora Yusupovna	
MAKROIQTISODIYOTDA ISTE'MOL VA JAMG'ARISH FUNSIYALARI VA ULARNING O'ZBEKISTONDA O'ZGARISHI TENDENSIYALARI	691
Rustamov Narzillo Istamovich	
CHAKANA SAVDONI BOSHQARISHDA "BIG MIDDLE" NAZARIYASIDAN FOYDALANISH.....	697
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING PROGNOZ VARIANTLARI.....	701
Ermetov Amirbek Ismailovich	
FISKAL NOMARKAZLASHTIRISH BO'YICHA XITOIY TAJRIBASI.....	708
Lokayev Bekzod Sherkobilovich	
SANOAT KORXONALARIDA RAQAMLI BOSHQARUV TIZIMLARI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR.....	712
Ismatullayeva Munisxon Bori qizi	
EKOLOGIYA VA ATROF MUHITNI MUHOFAZA QILISH SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	717
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva, Gulzora Qahharova	
TIKUV-TRIKOTAJ SANOATIDA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH OMILLARI VA BOSHQARUV STRATEGIYALARI.....	725
Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li	
BURNOUTNING OLDINI OLIH: XODIMLAR SALOMATLIGI STRATEGIYASI.....	731
Ergasheva E'zoza Dilshod qizi	
O'ZBEKISTONDA KORXONALARNING TASHQI IQTISODIY FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	736
Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA XARAJATLARNI BOSHQARISH VA HISOBGA OLIHNING INNOVATSION USULLARI: MENEJMENT VA BUXGALTERIYANING O'ZARO INTEGRATSIYASI.....	742
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	

RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH MEKANIZMLARI.....	748
Uzoqov Suhrobjon Do'smat o'g'li	
OLIY TA'LIMNI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI.....	754
Talapova Nargiza Baxriddinovna	
ВОЗОБНОВЛЕНИЕ ДОБЫЧИ ПРИРОДНОГО ГАЗА ИЗ ТРЁХ СКВАЖИН УЧАСТКА ХОДЖАСАЯТ ГКМ ДЕНГИЗКУЛЬ.....	758
Набиев Шахзод Темурович, Иргашбаев Шоҳрух Фаррух угли, Маннафoв Улугбек Умар угли	
MADANIY TURIZM INDUSTRIYASINING RIVOJLANISH IMKONIYATLARI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	764
Toxirov Dilyor Davlatovich	
MOLIYAVIY AUTSORSING NAZARIYALARI VA UNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	768
Babadjanov Umidbek Kamildjanovich	
TURIZM – TARIXIY XOTIRA VA ZAMONAVIY XIZMATLAR UYG'UNLIGI IFODASI.....	773
Janzakov Bekzot Kulmamat o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINING MOHIYATI VA BAHOLASH MEZONLARI.....	777
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING NAZARIY ASOSLARI.....	784
Ro'ziyeva Shaxlo Salimboyevna	
AXBOROT TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH VA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISHNI QO'LLAB-QUVVATLASH.....	788
Samiyeva Maftuna Faxriddin qizi	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARI DAROMADLILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	791
Sanayev Javoxir Shovkat o'g'li	
FISCAL, MONETARY, AND CUSTOMS-TARIFF POLICIES IN ENSURING NATIONAL ECONOMIC STABILITY: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN.....	796
Maxmudov S.T.	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ТУРИСТИЧЕСКИХ КЛАСТЕРОВ.....	801
Юсупова Н.Т.	
SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY O'SISHIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY FAKTORLAR TAHLILI.....	807
Rahimova Mushtariybegim Muxammadg'olib qizi	
DEMOGRAFIK O'ZGARISHLAR VA ULARNING IJTIMOIIY-IQTISODIY OQIBATLARI.....	812
Abdumalikova G.F.	
MINTAQAVIY INVESTITSIYA SIYOSATINI SAMARALI BOSHQARISHNING IQTISODIY VA INSTITUTSION ASOSLARI.....	821
Kenjayev Ikrom Ergashboyevich	
RAQAMLI AVIATSIYA EKOTIZIMI: AI/ML, DIGITAL TWIN VA BLOKCHEYN INTEGRATSIYASI.....	828
Azimova Moxinur Nozimovna	
XALQARO MOLIYA BOZORLARIDA INVESTITSIYA RISKLARINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MEKANIZMLARI.....	834
G'afurov Sherzod Abduvaxob o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATINING REKREATSIYA RESURLARI VA DAVOLASH-SOG'LOMLASHTIRISH TURIZMI SALOHIYATI.....	839
Murtazayeva Gulrux Isabek qizi	
MINTAQALAR TURISTIK-REKREATSION IMKONIYATLARINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY GIS USULLARINI QO'LLASH (SARIOSIYO TUMANI MISOLIDA).....	845
Safarov Manuchexr Axtam o'g'li	
XITOIY TAJRIBASI ASOSIDA INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH.....	852
Tirkashev Farruxjon Xolyigitovich	
TURIZM FAOLIYATINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHGA OID NAZARIY BILIMLARNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI.....	857
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	

TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASI MUSTAHKAMLIGINI BAHOLOVCHI KO'RSATKICHLAR TIZIMI	863
Raxmanov Iloxom Xurramovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	871
Maxsudov Sherzod Solijonovich	
FISCAL, MONETARY, AND CUSTOMS-TARIFF POLICIES IN ENSURING NATIONAL ECONOMIC STABILITY: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN.....	877
Mahmudov Sarvar	
ATROF-MUHITGA OID FISKAL KO'RSATKICHLAR ASOSIDA MINTAQAVIY BAHOLASH	882
Zilola Rahmatova	
XORAZM VILOYATI TUMANLARIDA EKSPORT SAMARADORLIGI: STOXAСТИK CHEGARAVIY TAHLIL (SFA) ASOSIDAGI EMPIRIK YONDASHUV	887
Fozil Xolmurotov	
МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ БЕДНОСТИ: МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПОДХОДЫ И НАЦИОНАЛЬНАЯ СПЕЦИФИКА.....	900
Мамаризоев Жахонгир Исохонович	
EKOLOGIK VAZIYAT VA AHOLI SALOMATLIGINING PROGNOZ KO'RSATKICHLARI	905
Egamqulov Husniddin Erkaboyevich	
CHO'L HUDUDLARIDA TURISTIK RESURLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	911
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Mavlonov Ahmadjon Muhammadovich	
КОНЦЕПЦИЯ ИДЕНТИФИКАЦИИ И ИЗМЕРЕНИЯ ЭФФЕКТОВ ЗАНЯТОСТИ В ЭКОЛОГО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЭКОНОМИКЕ.....	918
Сагидуллин Фарид Радикович	
ТРЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИИ ГОСТИНИЧНОГО БИЗНЕСА В СФЕРЕ ПРОДВИЖЕНИЯ И СБЫТА ТОВАРОВ И УСЛУГ В ИНДУСТРИИ ГОСТЕПРИИМСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	927
Бабаджанова Лола Шопулатовна	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA OZIQ-OVQATNI RIVOJLANTIRISHDA QISHLOQ XO'JALIGINING ROLI.....	935
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich, Bustonov Komiljon Kumakovich	
TURISTIK MINTAQALARNI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY AHOLINING ISHTIROKINI TA'MINLASHNING AYRIM MASALALARI	943
Abduxamidov Sarvar Adxamovich	
TA'LIM KLASTERLARI KONTEKSTIDA BOSHQARUVNING ZAMONAVIY MUAMMOLARI VA STRATEGIK YECHIMLARI: TRIPLE HELIX MODEL ASOSIDA TAHLIL.....	947
Imamova Nilufar Asamutdinovna	
EKOLOGIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI VA ISTIQBOLLARI.....	954
Xamdullayeva Gulhoyo Ergash qizi	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI	960
Sirojiddinov Kamoliddin	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	967
Seytimbetov Kabul Serimbetovich	
AGROTADBIRKORLIK FAOLIYATINING ASOSIY FUNKSIYALARI VA RIVOJLANISH QONUNIYATLARI.....	971
Nasriddinov Xusanbek Sadriddin o'g'li	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH: QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARI	976
Abdusattorov Abdusamat Sobirovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQRISHDA MENEJMENT QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI	981
Karieva Gulnora Abdullayevna, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TA'LIM TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA O'QUV DASTURLARINING KAPITAL ZICHLIGI	989
Dusanov Salim Mamarasulovich	

QATTIQ CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA INNOVATSION MENEJMENTNING O'RNINI VA AHAMIYATI	995
Temirov Azizbek Voit o'g'li	
STRATEGIK REJALASHTIRISH ORQALI KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	1002
G.Ya. Muxibova, O.U. Sharifxodjayeva, O. To'rabekova	
ДЕТЕРМИНАНТЫ И ПОСЛЕДСТВИЯ МЕЖРЕГИОНАЛЬНОЙ МОБИЛЬНОСТИ РАБОЧЕЙ СИЛЫ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	1009
Шакаров Зафар Гаффорович	
TURIZM KLASTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	1018
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi, Farxodova Shohnoza Umidbek qizi	
TELEKOMMUNIKATSIYA SOHASI KORXONALARINING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRUVCHI ZAMONAVIY YONDASHUVNI ISHLAB CHIQUISH	1027
Xojiyeva Nazokat Davronbekovna	
QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	1034
Shodiyeva Zarinnabonu Shodi qizi	
O'ZBEKISTON QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	1039
Qurbanioyozov Shaxzodbek Karimovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA HISOB SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	1044
Qurbanbayev Jurabek Eruvboyevich	
FINTECH TEXNOLOGIYALARI VA ULARNING KORXONA LIKVIDLIGIGA TA'SIRI.....	1048
Karimov Xondamir Jamshid o'g'li	
IMPROVING STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING OF INCOME AND EXPENSES.....	1056
Pardaeva Shakhnoza Abdinabievna	
DIGITAL SKILLS AND ACCOUNTING EDUCATION: NEEDS AND GAPS IN UZBEK HIGHER EDUCATION – CURRICULUM IMPLICATIONS FOR THE DIGITAL AGE	1061
Rustamova Iroda Bahtiyorovna	
TIJORAT BANKLARINING KREDIT XIZMATLARI: ZAMONAVIY TAHLIL VA TARAQQIYOT TENDENSIYALARI.....	1066
Jo'rayeva Zarifa Bahodir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING YUQORI SIFATLI RIVOJLANISHINI TA'MINLASH	1073
Yaxshiyev Shahzod Sherali o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOTNING BARQAROR RIVOJLANISH	1079
Kuvotova Dilnora Kaxramonovna	
MAHSULOT, ISH (XIZMAT)LAR TANNARXIGA KIRITILADIGAN MODDIY XARAJATLAR VA ULARNI HUIJATLASHTIRISH.....	1084
Bolibekov Baxtiyor Achilovich, Rahmonqulov Temirbek Eshmatovich	
AYOLLARNING YETAKCHILIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA TO'SIQLARI	1088
Baymuratova Guldjahan Xamdakovna	
INVESTITSIYA FAOLIYATINI MUQOBIL MOLIYALASHTIRISH AMALIY TAHLILI JARAYONLARI.....	1093
Boboqulov Akmal Muborakbekovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BUXGALTERIYA HISOB, IQTISODIY TAHLIL VA AUDIT TIZIMLARINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI	1099
To'laganov Ziyovuddin Kamolitdin o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING IQTISODIY O'SISHDAGI AHMIYATI	1105
Nematullo Zuvaydullaev	

GLOBAL OZIQ-OVQAT TIZIMIDA AQSH IMPORT-EKSPORT SIYOSATI VA UNING MILLIY OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGIGA TA'SIRI	1109
Matjonov Bekjon Ravshonbekovich	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLAR VA IQTISODI SAMARADORLIGI TAHLILI	1115
Axatova Shahnoza	
ЭКОТУРИСТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ И РЕСУРСЫ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ.....	1119
Каримова Фотима Абдурасуловна	
RAQAMLI IQTISODIYOT: O'ZBEKISTONDA ELEKTRON SAVDO VA TO'LOV TIZIMLARINING RIVOJLANISHI.....	1124
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA IPOTEKA KREDITLARINI RIVOJLANTIRISHDA ILG'OR XORIJ TAJRIBALARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	1128
Tohirov Muhammad Bobur Tohir o'g'li	
KATTA HAJMLI MA'LUMOTLARDAN OVOZLI XABARLARNI AJRATIB OLIHDA PARALLEL HISOBLASH ALGORITMLARI VA UNING DASTURIY MAJMUASINI ISHLAB CHIQUISH	1135
Jummayeva Yulduz Achilovna	
MAMLAKATDA NODAVLAT VA NOTIJORAT TASHKIOTLARNI MOLIYAVIY TA'MINLASH MEKANIZMLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1141
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
TURISTIK KORXONALARDA BREND KAPITALI TUSHUNCHASI VA UNING TARKIBIY ELEMENTLARI	1146
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
IPOTEKA KREDITLARINI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJ TAJRIBALARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	1155
Rasulov Doniyor Dilmurod o'g'li	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA SOLIQQA TORTISHNING TARTIBGA SOLISH FUNKSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH VA FISKAL SIYOSAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	1161
Sulaymonov Farrux Shuxratovich	
QORAQALPOG'ISTON AGRAR TARMOG'IDA TRANSFORMATSION O'ZGARISHLARNING INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	1166
Mambetnazarov Baxit Bisenbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINI STRATEGIK BOSHQARISHNING DOLZARBLIGI	1171
Turg'unov Muxriddin Mo'ydinjon o'g'li	
TOSHKENT SHAHRIDA SHAHARSOZLIK JARAYONLARINING EKOLOGIK OQIBATLARI	1175
Ashurov Abdulaziz Rustamovich, Olimov Anvarjon Atamirzayevich	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SANOATINING RIVOJLANISH DINAMIKASI VA UNDA XORIJIY INVESTITSIALARNING ROLI.....	1182
Nazarova A.N.	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA MOLIYAVIY BOSHQARISHNING AYRIM JIHLTLARI.....	1187
Mamatov O'tkir Botir o'g'li	
JANUBI-G'ARBIY O'ZBEKISTONDA CHORVACHILIK TARMOQLARINI PROGNOZ QILISHNING GEOGRAFIK JIHLTLARI (NAVOIY VILOYATI MISOLIDA)	1191
Xudoyberdiyeva Iroda Abduxomidovna	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT MOLIYASINI BOSHQARISHDA G'AZNACHILIK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING MOLIYAVIY SAMARADORLIGI.....	1199
Tangrieva Farida Abdugarimovna	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQUARISH KORXONALARINING IQTISODIY BARQARORLIGIDA INNOVATSION FAOLIYATNING AHAMIYATI	1204
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
YASHIL MARKETING YONDASHUVI ORQALI KORXONALARDA RESURS SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1211
Sapayev Axmed Durdibayevich	

АНАЛИЗ И ОПТИМИЗАЦИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ И РАСХОДОВ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ	1216
Ташмухамедова Карима Саматовна, Якубова Сабина Алишеровна	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA FERMER XO'JALIKLARINI SAMARALI RIVOJLANTIRISH.....	1222
B.B.Seilbekov	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOT VA EKOLOGIK BARQARORLIK SIYOSATINI SHAKLLANTIRISH YO'NALISHLARI.....	1226
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich	
ANALYSIS OF THE CURRENT STATE OF FOREIGN TRADE ACTIVITY IN UZBEKISTAN'S REGIONS AND FORECASTING REGIONAL FOREIGN TRADE UNDER WTO AND EAEU ACCESSION (BASED ON THE CASE OF KAZAKHSTAN).....	1230
Sitara Tojiqulova Sobirjon qizi	
BANKLARNING KREDIT RISKLARINI BAHOLASH VA NAZORAT QILISHNING – COST OF RISK (COR) KO'RSATKICHI TAHLILI	1240
Maxmudov Omon Tuxtayevich	
1-WIRE PROTOKOLI ASOSIDA BIOSIGNALLARNI UZATISH JARAYONI VA MA'LUMOTLAR STRUKTURASINI LOYIHALASH	1245
Mullajonova Fotima Tuychibayevna	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJIRIBA VA UNING XUSUSIYATLARI	1250
Ibrohimov Davronbek Muhammadi o'g'li	
ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА В МЕДИЦИНЕ.....	1257
Хамидходжаева Назира Махкамовна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARI AYLANMA MABLAG'LARINI BOSHQARISH METODOLOGIYASI.....	1260
Taspanova Ayzada Kenjebayevna	
MAMLAKAT IQTISODIYOTIDA OZIQ-OVQAT SANOATI VA UNING RIVOJLANISH HOLATI	1264
Xusanova Gavhar	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA LTE VA NR TARMOQLARINING BIRGALIKDA ISHLASHINI TA'MINLASH YO'NALISHLARI.....	1270
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich	
THE OPPORTUNITIES OF PERSONALIZING TOURISM SERVICES THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE	1276
Olimov Davron Olimovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ РАДИОЖУРНАЛИСТИКИ В ЭПОХУ ЦИФРОВОГО ЭФИРА: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА И ГЛОБАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ	1281
Мамадалиева Шахноза Абдумаликовна	
EFFECTIVE MANAGEMENT OF ADMINISTRATIVE PERSONNEL IN UZBEKISTAN'S PUBLIC UNIVERSITIES.....	1289
Inoyatov Orzubek Saidvaliyevich	
ZAMONAVIY MENEJMENTDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	1297
Igamberdiyeva Nasiba Babadjanovna	
DAVLAT QIMMATLI QOG'OZLARI MILLIY MOLIYA BOZORINI BARQARORLASHTIRISH OMILI SIFATIDA.....	1304
Rabiyev Akram Homitovich	
AKTSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INNOVATSION JARAYONLARNI KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMI ASOSIDA TARTIBGA SOLISH ISTIQBOLLARI	1311
Xujaxonov Nuriddin Nasrullayevich	
ВОПРОСЫ ВНЕДРЕНИЯ И РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКОВСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ УЗБЕКИСТАНА	1318
Худайберганава Зарофат Захидовна	
К ВОПРОСУ О РАССМОТРЕНИИ РИСКОВ ЛЕГАЛИЗАЦИИ НЕЗАКОННЫХ ДОХОДОВ В УЧЕБНЫХ МАТЕРИАЛАХ ПРОФИЛЬНЫХ ПРЕДМЕТОВ ПО БАНКОВСКОМУ АУДИТУ.....	1324
Мухамедова Севара Абдуллаевна	

MINTAQA SANOATIDA RAQAMLI XIZMATLAR BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIIYA JARAYONI	1336
Norov Murodjon Maxmudovich	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISH: HOLATI, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	1342
Maxkamov Otabek Muhammadjonovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA O'RTA VA UZOQ MUDDATLI DAVRDA DAVLAT QARZINI BOSHQARISHNING AMALDAGI HOLATI TAHLILI.....	1351
Egamberdiyev Jonibek O'ralovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI O'RTASIDA RAQOBAT VA UNING MUAMMOLARI	1354
Mardonov Bahodir Bahronovich, Abdanov Rahmatillo Abdig'afurovich	
AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH HAMDA TURMUSH DARAJASINI OSHIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	1360
Xamdamov Shaxzod Ilxom o'g'li	
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	1365
Дадабоева Муштари Хамидиллаевна	
SAVDO JARAYONIDA MARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO'LLANILISHI	1371
Jalalova Dildora Jamolovna	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN FINANCING IN UZBEKISTAN: LESSONS FROM SOUTH KOREA.....	1375
Karshieva Marjona Alisher kizi	
TURIZM XIZMATLARI EKSPORTI VA YASHIL IQTISODIYOTNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	1380
Qurbonova Malika Ahmad qizi	
SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	1384
Uzoqov Farhod G'afforovich	
SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI MEKANIZMI VA UNING RAQAMLI IQTISODIYOTDAGI RIVOJLANISHI....	1388
Ibadullayev Sanjar Sodiqmuratovich	
BANKLARDA MUAMMOLI KREDITLAR BILAN ISHLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	1392
Mitillayev Ibrohimjon Tursunpulatovich	
BUG'DOY HOSILDORLIGI VA YALPI HOSILINI TAHLIL QILISH HAMDA HISOBLASH USULLARI	1396
Uzoqova Ziyodaxon Abdug'afforovna	
RAQAMLI MOLIYAVIY XIZMATLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI	1402
Muyassarzoda Fayziyeva	
MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH ORQALI AGRORESURLAR BOZORI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI OSHIRISH MASALALARI	1408
Aliyev Yashnarjon Egamberdiyevich, Tashmuxeimedova Yayra Atxamovna	
JAHONDA KREATIV SOHALARNI RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI VA HOZIRGI DAVRDA IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI.....	1414
Ismailov Azizbek Ruzimaxammatovich	
OSIYO DAVLATLARI RAQAMLI JURNALISTIKADA AYOLLAR ISHTIROKI (JANUBIY KOREYA, HINDISTON, YAPONIYA) DAGI ZIDDIYATLAR.....	1425
Zakirova Oisha	
ТРАНСФОРМАЦИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО СОЗНАНИЯ В ЭПОХУ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА: СОЦИОЛОГИЯ РОЛИ ЖЕНЩИН И ГЕНДЕРНОЙ ИДЕНТИФИКАЦИИ В ТЕХНОЛОГИЧЕСКОМ ОБЩЕСТВЕ	1431
Сиддикова Гулноза Абдумаликовна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR HISOBINI YURITISHDA TA'MINOT JARAYONINING AHAMIYATI.....	1437
Nuraliyeva B.	

TEMIR YO'L TRANSPORTI INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARNING IQTISODIY SAMARADORLIKKA TA'SIRI	1443
<i>Raximov Xasan Shukurjonovich</i>	
XALQARO TASHQI ISHLARDA KATTA MA'LUMOTLAR TAHLILI VA MA'LUMOT DIPLOMATIYASI: AXBOROTNI STRATEGIK RAZVEDKAGA AYLANTIRISH	1450
<i>Kurolov Maksud Obitovich</i>	
TALIM BOSHQARUVIDA "YASHIL KO'NIKMALAR"NI INTEGRATSIYALASH VA BARQAROR RIVOJLANISH: TALABALAR VA TIZIMLARNI IQLIM HARAKATIGA VA YASHIL IQTISODGA O'TISHGA TAYYORLASH.....	1460
<i>Esanova Shohida</i>	
НАЛОГОВАЯ КУЛЬТУРА: СУЩНОСТЬ, ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ И МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ	1468
<i>Хамзина Динара Рашатовна</i>	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI SANOAT KORXONALARINING INNOVATSION FAOLIYATINI TANLANMA KUZATUV ASOSIDA O'RGANISH METODOLOGIYASI.....	1473
<i>Jalolov Ilhomjon Isomiddinovich</i>	
QURILISH MATERIALLARI KORXONALARIDA "YASHIL MENEJMENT" TIZIMINI JORIY ETISH	1482
<i>Masharipova Sevara Bekturdi qizi</i>	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT RISKLARINI BOSHQARISHNING INNOVATSION USULLARI	1487
<i>Marimova Indira Rasul qizi</i>	
DAVLAT KORXONALARINI ISLOH QILISHNING ZAMONAVIY BOSQICHLARI VA O'ZBEKISTONNING XUSUSIYLASHTIRISH MODELII.....	1492
<i>Murodov Orif Jumayevich</i>	
TIJORAT BANKLARNING RESURS BAZASINI MUSTAHKAMLASHNING XORIY TAJRIBASI	1497
<i>Sultanmuratova Dilrabo Shaylavbekovna</i>	
ЦИФРОВАЯ МОДЕРНИЗАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА В УЗБЕКИСТАНЕ: ПРОБЛЕМЫ, ПЕРСПЕКТИВЫ И ПУТИ ГАРМОНИЗАЦИИ С МЕЖДУНАРОДНЫМИ СТАНДАРТАМИ	1502
<i>Киличева Ф.Б.</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOTNING MAKROIQTISODIY KO'RSATKICHLARGA TA'SIRINI VAHOLASH	1507
<i>Kurbanov Feruz Pirnazarovich, Quدراتov Islom Ismat o'g'li</i>	
ПЕРСПЕКТИВЫ И ПРИОРИТЕТНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ РАЗВИТИЯ СФЕРЫ УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ КАРАКАЛПАКСТАН	1511
<i>Маденова Эльмира Нзаматдиновна</i>	
ПРАВОВАЯ ПРИРОДА СОГЛАШЕНИЯ О РАЗДЕЛЕ ПРОДУКЦИИ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	1516
<i>Мансуров Обид Зайнидинович</i>	
РЕКЛАМА ХИЗМАТЛАРИ BOZORIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI OSHIRISHGA OID NAZARIY QARASHLAR.....	1522
<i>Xamrakulov Azamat Baxritdinovich</i>	
TIKUV-TRIKOTAJ KORXONALARDA VOSITACHILARNI MOTIVATSIYALASH MASALALARI.....	1528
<i>Jalilov Jamshid G'anjionovich</i>	
SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI SUBEKTLARI O'RTASIDAGI O'ZARO HAMKORLIK MEKANIZMLARINING RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIGA MOS TRANSFORMATSIYASI	1534
<i>To'rayev Shavkat Shuxratovich, Ibadullayev Sanjar Sodiqmuratovich</i>	
YASHIL IQTISODIYOT VA KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH O'RTASIDAGI O'ZARO BOG'LIQLIK.....	1540
<i>Yaxshibayev Ulug'bek Shavkat o'g'li</i>	
THE IMPORTANCE OF SPOKEN ENGLISH IN GLOBAL COMMUNICATION	1545
<i>Dr. Mamatkulova Shohista Jalolovna</i>	
MAHALLIY DAVLAT ORGANLARINI RAQAMLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	1549
<i>Nurmurodov Zafarjon Nurmurod o'g'li</i>	
IQTISODIYOTNI DEKARBONIZATSIYALASH: MOHIYATI VA IMKONIYATLARI.....	1554
<i>Xashimova Salima Nigmatullayevna</i>	

RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQARISHNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1558
B.B.Mambetnazarov, Tureev Atabek Abatovich	
BUXORO VOHASINING MUSULMON ZIYORAT TURIZMI IMKONIYATLARINI BAHOLASH: ACES 3.0 METODIKASI ASOSIDAGI TAHLIL	1563
Kurbanova Mohinur Xabib qizi	
KICHIK KORXONALARDA ISHLAB CHIQARISH OMILLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI.....	1568
Mustafakulova Nodira Primovna	
BEVOSITA VA BILVOSITA SOLIQA TORTISHNI OPTIMAL TASHKIL ETISH METODOLOGIYASI	1572
Qodirov Baxodir Qudratovich	
SUT VA SUT MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USLUBIY JIHATLARI	1577
Normuradov Nurbek Sunatilloevich	
ЦИФРОВИЗАЦИЯ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЁТА И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ВНУТРЕННИЙ АУДИТ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	1581
Шарахметов Шерзад Шаазимович	
O'ZBEKISTON "YASHIL" IQTISODIYOT SARI: QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING RIVOJLANISH METODLARI.....	1588
Qodirov Baxodir Tursunovich	
IQTISODIY XAVFSIZLIKNING MOHIYATI VA MAZMUNI.....	1592
Feruz Mirzoyeva Salimovna	
YASHIL O'SISH, YASHIL IQTISODIYOT VA BARQAROR RIVOJLANISH: ATAMAVIY VA O'ZARO BOG'LIQLIK MASALASI.....	1597
Djalilov Sardor Sadilloevich	
YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI RIVOJLANTIRISH ORQALI DAROMAD VA XARAJATLARNI DEKLARASIYALASHNING TUTGAN O'RNI	1601
Mamatkulov Salimjon Raxmonkulovich	
DIGITAL ECONOMY AND GREEN TECHNOLOGIES: INNOVATIONS ON THE ROAD TO SUSTAINABLE DEVELOPMENT	1606
Amiriddinova Madinabonu Zayniddin kizi	
FARG'ONA VODIYSIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN TO'QIMACHILIK KORXONALARINING EKSPORT SALOHİYATI TAHLILI VA ULARNI BAHOLASH	1609
Qodirov Humoyun Tolibjon o'g'li	
SIFAT VA RAQOBATBARDOSHLIK.....	1616
Xasanova Robiyaxon Kamoliddin qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich	
O'ZBEKISTONDA IPOTEKA KREDITLASH JARAYONINI TASHKIL ETISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	1620
Mardiyev Akrom Djumaboyevich	
BIRLAMCHI TIBBIY-SANITARIYA MUASSASALARINI NATIJADORLIK INDIKATORLARI ASOSIDA MOLIYALASHTIRISH ISTIQBOLLARI	1627
S.J. Sultanov	
TIJORAT BANKLARIDA KOMPLAENS NAZORAT VA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	1633
Ulashbayev Shohruh Abdivaxobovich	
BIOMASSA ASOSIDA OZUQA ISHLAB CHIQARISH ORQALI IQTISODIY SAMARADORLIKGA ERISHISHNING AYRIM JIHATLARI	1639
Xazratkulov Niyoz Namazbayevich	
STRATEGIC MANAGEMENT AND DEVELOPMENT OF CORPORATE TALENTS	1644
Shoyunusova Arofat, Sanjar Mirzaliev	
AGROTIZIMDA ANOR YETISHTIRISHNING O'RNI VA IQTISODIY AHAMIYATI	1648
Ortiqov Sulton Davronqul o'g'li	
TO'QIMACHILIK SANOATINI HOZIRGI KUNDAGI TAHLILI	1652
Mahmudova Chinora Anvar qizi	
XORIJIY INVESTITSIYALARNI JALB QILISHDA IMTIYOZLAR VA KAFOLATLAR TIZIMINING AHAMIYATI	1657
Nizamov Xusniddin Fazliddinovich	

SANOAT TARKIBIY O'ZGARISHLARINING IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRINING EKONOMETRIK TAHLILI (XORAZM VILOYATI MISOLIDA).....	1663
Jumaniyazov Nodirbek Odilbek o'g'li	
MINTAQAVIY RIVOJLANISH SHAROITIDA SHAHARLAR AGLOMERATSIYASINI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY JIHLTLARI.....	1670
Abdulkakimov Zuxrali Tursunaliyevich	
TIBBIY XIZMAT KO'RSATUVCHI KORXONALAR SAMARADORLIGINI IFODALOVCHI KO'RSATKICHLAR.....	1674
O'roqov Firdavs Ortiqniyoz o'g'li	
СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И МЕТОДЫ ФИНАНСОВОГО АНАЛИЗА В ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АКЦИОНЕРНЫХ КОМПАНИЙ.....	1678
Бекбаева Феруза Бахтиеровна	
AUDITNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA BUDJET BILAN HISOB-KITOBLAR AUDITINI TASHKIL QILISHNING AMALIY JIHLTLARI.....	1684
Rashidov Zuhridin Sanjar o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SOLIQ TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1690
Radjabov Umurzoq Ablakulovich	
АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ПРАКТИКИ УПРАВЛЕНИЯ ВАЛЮТНЫМИ РИСКАМИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ	1695
Тугалов Бобур Қаршибой угли	
DYUZDO SPORTIDA JAROHATLAR PROFILAKTIKASI VA TIBBIY TIKLANISH USULLARINING SAMARADORLIGI.....	1699
Tangriyev Abdullo Tovashovich	
HAVO TRANSPORTI ORQALI YUK TASHUVCHI TADBIRKORLIK SHAKLLARI VA UNDAGI MUOMMOLAR.....	1703
Anvarova Dilfuza Abdusattor qizi	
HUDUDIY IQTISODIYOTDA INNOVATSION SIYOSAT MEKANIZMINI SHAKLLANTIRISHNING TIZIMLI MODELI	1709
G'aniyev Sanjar Poziljon o'g'li	
СОВРЕМЕННАЯ МОДЕЛЬ УЧЕТА ЗАТРАТ И АУДИТА В УЗБЕКИСТАНЕ: НАЦИОНАЛЬНАЯ БАЗА И МСА.....	1716
Юлчиев Ойбек Улуғбек ўгли	
TIJORAT BANKLARIDA YANGI BANK XIZMATLARINI JORIY ETISHDA HORIJYIY TAJRIBALARNI INTEGRATSIYALASH YO'LLARI.....	1723
Umarov Abdulquddus Abdilxatovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISH DAVRIDA KICHIK BIZNES IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH.....	1731
Isroilov Dilshodbek Rustamovich, Isroilova Odina Rustambek qizi	
O'RMON XO'JALIGINI MOLIYALASHTIRISHDA MOLIYAVIY RESURLAR VA MANBALAR.....	1737
Mamatqulova Muxlisa Mamirjanovna	
ZAMONAVIY JAHON IQTISODIYOTIDA OZIYQ-OVQAT XAVFSIZLIGI, ISROFI VA YO'QOTISHLARINI KAMAYTIRISH MASALALARI.....	1743
Nazarova Gulbahor Raxmonkulovna	
KORXONA FOYDASI VA UNING RAQOBATBARDOSH NARX SIYOSATINI MAKSIMALLASHTIRISH YO'LLARI.....	1748
Axmadjonov Murodjon Axadjon o'g'li	
DEVELOPMENT PRIORITIES FOR THE FRUIT AND VEGETABLE SECTOR IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S FOOD SECURITY POLICY	1754
Nazarova Munavvar Soatmurod qizi	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA HR MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI	1761
Xamroyeva Kumush Alisherovna	
QURILISH SANOATIDA BARQAROR RIVOJLANISH VA YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI.....	1768
G'ulomova Shaxlo Baxtiyor qizi	
TURISTIK DESTINATSIYA TUSHUNCHASINING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	1772
Bekberganov Izzat Hurmat o'g'li	
TRANSPORT XIZMATLARI BOZORI TUSHUNCHASI VA UNING IQTISODIYOTDAGI O'RNI.....	1775
Jo'rayeva Shahzoda Farhod qizi	
O'ZBEKISTONDA QURILISH MAXSULOTLARI ISHLAB CHIQRADIGAN KORXONALARNING RAQOBATBARDOSHLIGI TAHLILI	1781
Yusufova Laylo G'ayrat qizi	

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA BANK MAHSULOTLARINI TAKOMILLASHTIRISH TENDENSIYALARI.....	1788
Xujamuratov Abbos Mardonovich	
PR-BO'LIMI FAOLIYATINI TASHKIL ETISHNING TARKIBIY-FUNKTSIONAL YONDASHUVLARI.....	1792
Ergasheva Fotimaxon Ibragimovna	
TURIZM XIZMATLARINI RIVOJLANISHINING O'ZIGA XOS TENDENSIYALARI	1797
Xujakulova Odina Valijonovna	

TURIZM XIZMATLARINI RIVOJLANISHINING O'ZIGA XOS TENDENSIYALARI

Xujakulova Odina Valijonovna

O'zbekiston Respublikasi
Bosh prokuraturasi huzuridagi
Majburiy ijro byurosi
Toshkent viloyat Boshqarmasi
tumanlararo bo'limi davlat ijrochisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada rekreatsion hududlarga yangi xizmat turlarini tatbiq etish, iqtisodiy samaradorlikni oshirish, iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishda turizm xizmatlarini yanada rivojlantirish, hududlarga turizm xizmatlarini rivojlantirishga to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarni jalb qilish, yangi ish o'rinlarini yaratish, shuningdek yangi xizmat turlarini joriy etish, turistik resurslardan maqsadli foydalanish, xizmatlarni takomillashtirishda xorij tajribasidan foydalanish, "HR" xizmatlarini rivojlantirish hamda turizm xizmatlari bozorini tartibga solishning ilmiy-uslubiy yondashuvi to'g'risidagi fikr va mulohazalar keltirilgan.

Kalit so'zlar: innovatsion, rekreatsion hududlar, turistik resurs, obyektiv zaruriyat, zamonaviy xizmatlar, iqtisodiy samaradorlik, rivojlanish tendensiyasi, valyuta almashuvi, to'g'ridan-to'g'ri investitsiya.

Abstract. This article presents opinions and considerations regarding the introduction of new types of services in recreational areas, the increase of economic efficiency, the further development of tourism services for sustainable economic growth, the attraction of direct investments to the development of tourism services in regions, the creation of new jobs, as well as the implementation of new service types, targeted use of tourism resources, application of foreign experience in improving services, the development of HR services, and the scientific-methodological approach to regulating the tourism services market.

Key words: innovative, recreational areas, tourism resources, objective necessity, modern services, economic efficiency, development tendency, currency exchange, direct investment.

Аннотация. В данной статье представлены мнения и соображения, касающиеся внедрения новых видов услуг в рекреационных зонах, повышения экономической эффективности, дальнейшего развития туристических услуг для устойчивого экономического роста, привлечения прямых инвестиций в развитие туристических услуг в регионах, создания новых рабочих мест, а также внедрения современных видов обслуживания, целевого использования туристических ресурсов, применения зарубежного опыта в совершенствовании услуг, развития HR-служб и научно-методического подхода к регулированию рынка туристических услуг.

Ключевые слова: инновации, рекреационные зоны, туристические ресурсы, объективная необходимость, современные услуги, экономическая эффективность, тенденции развития, валютный обмен, прямые инвестиции.

KIRISH

So'nggi yillarda turizm dunyo miqyosida eng tez sur'atlarda rivojlanayotgan tarmoqlardan biriga aylandi. Turizm nafaqat iqtisodiy foyda keltiruvchi soha, balki mamlakatlar o'rtasida madaniy aloqalarni kuchaytiruvchi, xalqaro hamkorlikni mustahkamlovchi vosita sifatida ham muhim ahamiyat kasb etadi. Bugungi globallashuv davrida insonlarning sayohatga bo'lgan ehtiyoji ortib bormoqda, bu esa turizm xizmatlarining yangi shakl va yo'nalishlarda rivojlanishiga sabab bo'lmoqda. Turizm xizmatlari sohasida raqamli texnologiyalar, ekologik barqarorlik, individual yondashuv va sog'lom turmush tarzini qo'llab-quvvatlovchi xizmatlar tobora dolzarb bo'lib

bormoqda. Shu bilan birga, pandemiyadan keyingi davrda xavfsizlik, sog'lomlashtirish va mahalliy turizmga e'tibor kuchaydi. Mazkur mavzuning dolzarbligi shundaki, turizm xizmatlarining rivojlanish tendensiyalarini tahlil qilish, ularning zamonaviy yo'nalishlarini o'rganish va bu jarayonda O'zbekiston tajribasini tahlil etish orqali sohani yanada samarali rivojlantirish yo'llarini aniqlash mumkin.

Turizm sohasining milliy iqtisodiyotga ko'rsatgan ijobiy ta'siri mamlakatda u faqat har tomonlama rivojlangandagina ko'rinadi. Ya'ni, turizm sohasining samaradorligiga uning mamlakatdagi boshqa ijtimoiy-iqtisodiy tarmoqlar bilan parallel ravishda va o'zaro aloqada rivojlanishi natijasida erishiladi. Turizm sohasi mahalliy aholi hamda xorijiy fuqarolar boradigan mamlakat yoki mintaqalarning tarixi, u yerdagi tarixiy arxitektura obyektlari, mahalliy aholining urf-odatlarini, an'analarini, marosimlarini bo'yicha bilimlarini oshirish, dam olish va davolanish uchun imkoniyat yaratib berish bilan bir qatorda shu mamlakat yoki mintaqa iqtisodiyotiga bevosita valyuta oqimini olib kiradi. Bu esa mahalliy aholining yashash sharoitini yaxshilash va ularni ish bilan ta'minlashga ko'maklashadi. Turizm sohasi milliy iqtisodiyotning alohida tarmog'i sifatida o'ziga xosligi bilan ajralib turadi. Uning mahsuloti muayyan turdagi xizmatlardan foydalanish huquqini ifodalaydi, bu xizmatlarning o'zi esa iqtisodiyotning boshqa tarmoqlarida yaratiladi.

Jahonda turizm xizmatlari bozorini rivojlantirishga to'siq bo'layotgan asosiy muammolarni aniqlash va ularning samarali yechimlarini izlashga qaratilgan tadqiqotlarni olib borish hozirgi davrda ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Bu jarayonda hududiy turizm mintaqaning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining muhim omili sifatida qaralmoqda va milliy iqtisodiyotda turizmni rivojlantirishning samarali modelini ishlab chiqishga alohida e'tibor berilmoqda. Bunda hududiy turizmga to'g'ridan-to'g'ri investitsiyalarni jalb qilish va turizmning iqtisodiy samaradorligini oshirish muhim masalalar qatoriga kiradi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Hududiy turizmni rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligini oshirish masalasi bo'yicha dunyoning yetakchi olimlaridan Mayk Stavenxa, R.M. Bolmostor, M.B. Birjakov, V.I. Nikiforov va boshqa ko'plab tadqiqotchilar o'z ilmiy izlanishlarida atroflicha to'xtalib o'tganlar. Xususan, S.G. Surkov va V.I. Krivoruchko muallifligidagi "Международный туризм в России: проблемы развития и управления" nomli asarda Rossiyada xalqaro turizm bozori rivojlanishining asosiy yo'nalishlari, integratsion jarayonlar, turizm industriyasi subyektlari faoliyati, xalqaro turizmni tartibga solish mexanizmlari, xalqaro turistik siyosatning maqsad, vazifa va ustuvor yo'nalishlari bo'yicha tadqiqotlar olib borilgan [1].

Shuningdek, mamlakatimizning yetakchi olimlaridan M.T. Alimova o'zining "Hududiy turizm bozorining rivojlanish xususiyatlari va tendensiyalari" nomli doktorlik dissertatsiyasida turizm bozorida talab va taklifni muvofiqlashtirish, marketing konsepsiyasi orqali turistik mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirish, turizm sohasi rivojlanishining tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish hamda hududiy turistik klasterini shakllantirish bo'yicha ilmiy mulohazalarni bayon etgan [2]. Asarda, shuningdek, turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshirish omillari, globallashuv jarayonlarining turistik faoliyatga ta'siri va turizm destinatsiyasining rivojlanish xususiyatlariga alohida e'tibor qaratilgan.

I.S. Tuxliyev, R. Hayitboyev, B.Sh. Safarov va G.R. Tursunova tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda esa mamlakatimizda turizm sohasini va industriyasini rivojlantirish, turistik-rekreatsion xizmatlarni kengaytirish masalalariga bag'ishlangan ilmiy ishlarda rekreatsion xizmatlarning shakllanishi, davlat tomonidan tartibga solish mexanizmlari hamda turizm infratuzilmasini rivojlantirish masalalari atroflicha yoritilgan [3].

M.T. Aliyeva o'z ilmiy izlanishlarida kichik mehmonxonalarning aksariyati mustaqil tarzda faoliyat yuritishini ta'kidlab, bu turdagi mehmonxonalar mulkdorning erkin tasarrufida bo'lishini qayd etadi. U boshqaruv yoki xizmat belgilaridan foydalanish bo'yicha boshqa kompaniyalar bilan tuzilgan shartnomaviy majburiyatlarning mavjudligi korxonaning mustaqil xo'jalik subyekti sifatidagi maqomini o'zgartirmasligini alohida ta'kidlaydi [4].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot ishida so'nggi yillarda respublikamiz iqtisodiyotining transformatsiyalashuv jarayonlari hamda jahon miqyosida yuz berayotgan salbiy iqtisodiy o'zgarishlar sharoitida turizm sohasini kompleks rivojlantirish, turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshirishning obyektiv zaruriyati va ahamiyati o'rganilgan. Ushbu yo'nalishda iqtisodchi olimlar va mutaxassislarining ilmiy fikrlariga tayangan holda analiz va sintez, kuzatish, guruhlash, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv, tarixiy-mantiqiy, operatsiyalarni tadqiq etish, statistik va iqtisodiy tahlil kabi usullar qo'llangan. Natijada, turizm sohasi rivojlanishining ustuvor yo'nalishlarini belgilash, hududlarda turistik obyektlar faoliyatini samarali tashkil etish, turistik infratuzilmani oqilona rivojlantirish, sifatli kadrlarni tayyorlash va turizm industriyasini qo'llab-quvvatlash darajalariga oid aniq ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

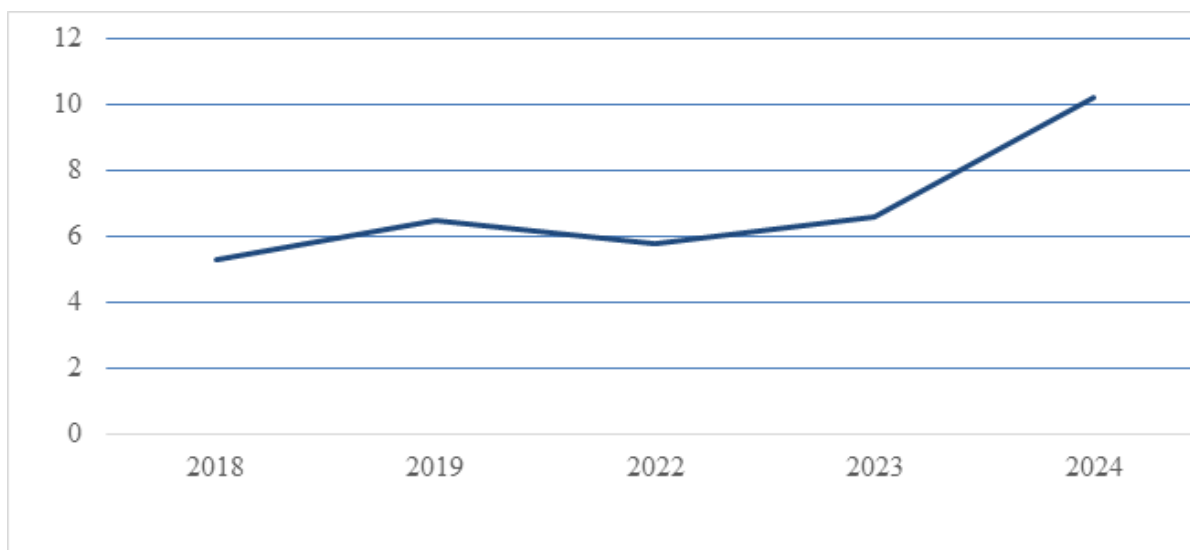
TAHLIL VA NATIJALAR

Hududiy turizmni rivojlantirishda iqtisodiy samaradorlikni oshirish bilan bog'liq muammolar, shuningdek, turizmning ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligini baholashda joriy, oraliq va yakuniy ko'rsatkichlarning nazariy hamda metodologik jihatlarini chuqur tadqiq etish masalalari hali yetarli darajada o'rganilmagan. Shu bois mazkur yo'nalishdagi izlanishlar tadqiqotning dolzarbligini belgilaydi. Hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishidagi islohotlar va turizmga bo'lgan e'tiborning ortishi ushbu sohada ilmiy-tadqiqot ishlarining kengayishiga olib kelmoqda. Bugungi kunda kishilar o'z bo'sh vaqtlarida doimiy yashash joylaridan tashqarida, boshqa mamlakatlarda yoki o'z yurti ichida taassurot orttirish, dam olish, sog'ligini tiklash, mehmondorchilik, bilim olish yoki kasbiy maqsadlarda sayohat qilmoqdalar. Ular borgan joylarida pul bilan rag'batlantirilmaydigan faoliyat bilan shug'ullanadigan soha — turizm — keng rivojlanib bormoqda.

Bu borada mamlakatimizning barcha hududlarida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Har bir hududning tabiiy, ekologik, iqtisodiy, ijtimoiy va tarixiy-geografik jihatlaridan kelib chiqqan holda turizmni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Biroq yurtimizning turistik salohiyatini yanada oshirish, ayniqsa, sayyohlarni mamlakatning eng chekka hududlariga ham jalb qilish hali to'liq darajada yo'lga qo'yilgan deb bo'lmaydi. Shu sababli hududiy turizmni rivojlantirish muhim ahamiyatga ega bo'lib, eng chekka hududlardagi mavjud turistik imkoniyatlarni o'rganish, targ'ib qilish va bu yo'nalishdagi muammolarni bartaraf etish choralarini ishlab chiqish zarur hisoblanadi.

Turizm sohasini rivojlantirish bo'yicha bugungi kunda yurtimizda olib borilayotgan ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar ham alohida ahamiyat kasb etadi. Mamlakatimizda davlat rahbari tashabbusi bilan ishlab chiqilgan 2022–2026-yillarga mo'ljallangan “Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi” doirasida yettita ustuvor yo'nalish belgilangan bo'lib, “Inson qadrini ulug'lash va faol mahalla yili”da xalq manfaatlariga qaratilgan keng qamrovli islohotlar amalga oshirilmoqda. Yoshlarni madaniyat, san'at, jismoniy tarbiya va sportga keng jalb etish, ularning axborot texnologiyalaridan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish, kitobxonlikni targ'ib qilish va xotin-qizlar bandligini oshirishga qaratilgan besh muhim tashabbus hayotga samarali tatbiq etilmoqda. Ushbu islohotlarning mazmun-mohiyati va ahamiyatini aholiga yetkazish, targ'ibot tadbirlarini mahallalar kesimida o'tkazish, fuqarolarning kayfiyatini ko'tarish maqsadida shu yilning noyabr oyida mamlakatimizning barcha hududlarida “Yangi O'zbekiston – yangicha dunyoqarash” nomli ma'naviy-ma'rifiy targ'ibot tadbirlari tashkil etilgan bo'lib, bu yurtimizning turistik salohiyatini yanada oshirishga xizmat qilmoqda.

Hudud aholisining xorijiy turizm xizmatlaridan foydalanishi natijasida valyuta oqimining tashqariga chiqib ketishi kuzatilmoqda. Shu bois ichki turizmni qo'llab-quvvatlash maqsadida mahalliy aholining daromadlariga mos xizmatlar paketini ishlab chiqish va uni muntazam ravishda takomillashtirib borish zarur. Hududiy turizm xizmatlarini rivojlantirishda turistlarning tashrif buyurish dinamikasining barqaror o'sish tendensiyasi muhim omil hisoblanadi (1-rasm).

1-rasm. turizm xizmatlarini eksportini rivojlantirish tendensiyasi, 2018-2024-yillarda kiruvchi turistlar kesimida (mln) [5]

Bizningcha, hududiy turizmning iqtisodiy samaradorligini oshirishda salbiy ta'sir ko'rsatuvchi omillarning ta'sir doirasini kamaytirish bo'yicha zarur mexanizmlarni ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega. Xususan, turizmga cheklovlar yuzaga kelganida bu sohaning passiv (nofaol) sohaga aylanib qolmasligi uchun xizmatlar

turlarini diversifikatsiya qilish, ularning qamrovini kengaytirish, virtual va “smart” xizmatlarni rivojlantirish zarur.

Bugungi kunda turizm dunyo iqtisodiyotining eng jadal rivojlanayotgan tarmoqlaridan biridir. U faqat dam olish yoki sayohat qilish vositasi emas, balki mamlakatning iqtisodiy o‘shishida, xalqaro hamkorlikni kengaytirishda va madaniy qadriyatlarni targ‘ib etishda muhim o‘rin tutadi. Shu sababli, turizm xizmatlarining rivojlanish tendensiyalarini o‘rganish hozirgi davrning eng dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

Dunyo miqyosida turizm xizmatlari yangi bosqichga ko‘tarilgan. Avvalo, raqamli texnologiyalar bu sohada tub o‘zgarishlarni yuzaga keltirdi. Endilikda turistlar internet orqali tur paketlarini tanlash, mehmonxonalarni bron qilish, samolyot chiptalarini xarid qilish, hattoki virtual sayohatlar qilish imkoniyatiga ega. Sun‘iy intellekt asosida ishlab chiqilgan dasturlar esa har bir mijoz uchun eng maqbul yo‘nalish va xizmat turini aniqlab, individual takliflar berishni ta‘minlamoqda.

Yana bir muhim tendensiya — barqaror (eko) turizmning rivojlanishidir. Bugungi kunda sayyohlar atrof-muhitni asrash, tabiiy manzaralarni saqlab qolish va mahalliy aholiga zarar yetkazmaslikka alohida e‘tibor qaratmoqdalar. Shu bois, ko‘plab davlatlarda “yashil” mehmonxonalar, chiqindsiz xizmatlar hamda ekologik transport vositalari keng joriy etilmoqda.

Zamonaviy turistlar o‘ziga xos, shaxsiy tajribaga asoslangan sayohatlarni afzal ko‘rishmoqda. Bu esa individual turizmning jadal rivojlanishiga olib kelmoqda. Har bir sayyoh o‘zining qiziqishlariga mos ravishda yo‘nalish, ovqatlanish turi va madaniy dasturlarni tanlaydi. Shu tariqa “tailor-made” — ya‘ni buyurtmaga moslashtirilgan tur paketlar tobora ommalashmoqda.

Bundan tashqari, sog‘lomlashtirish (wellness) turizmi ham tez sur‘atlarda o‘smoqda. Pandemiya davridan so‘ng insonlar sog‘lig‘iga, ruhiy tinchlikka va dam olish sifatiga yanada ko‘proq e‘tibor bera boshladilar. Shu bois, spa markazlar, sanatoriyalar, yoga va tibbiy turizm yo‘nalishlariga talab oshgan.

O‘zbekiston misolida ham turizm xizmatlarining o‘ziga xos rivojlanish tendensiyalarini kuzatish mumkin. So‘nggi yillarda mamlakatimizda ichki turizmni rivojlantirishga katta e‘tibor qaratilmoqda. Turli hududlarda yangi dam olish maskanlari, mehmonxonalar va turizm markazlari bunyod etilmoqda. Shuningdek, talabalar va yoshlar uchun maxsus imtiyozli sayohatlar tashkil etish tizimi yo‘lga qo‘yilgan.

O‘zbekistonning boy tarixiy va diniy merosi tufayli ziyorat turizmi ham yildan-yilga rivojlanib bormoqda. Samarqand, Buxoro, Termiz va Xiva kabi qadimiy shaharlar nafaqat ichki, balki xorijiy sayyohlar uchun ham diqqatga sazovor maskanlar hisoblanadi. Imom Buxoriy, Bahouddin Naqshband, Termiziy kabi buyuk allomalar maqbaralariga tashrif buyurish diniy turizmni yanada rivojlantirmoqda.

Bundan tashqari, mamlakatimizda agro va etno-turizm yo‘nalishlari ham shakllanmoqda. Turistlar qishloq hayoti bilan tanishish, milliy taomlar tayyorlash jarayonida ishtirok etish, hunarmandchilik faoliyatini kuzatish imkoniga ega bo‘layotganligi bu yo‘nalishning ommalashishiga sabab bo‘lmoqda. Bunday tajribalar sayyohlar uchun qiziqarli, mahalliy aholi uchun esa qo‘shimcha daromad manbasi hisoblanadi.

Hozirgi kunda O‘zbekistonda turizm infratuzilmasini modernizatsiya qilish, xizmat ko‘rsatish sifatini oshirish va raqamli texnologiyalarni keng joriy etish ishlari faol amalga oshirilmoqda. “E-visa” tizimi, onlayn bron qilish platformalari va xalqaro transport aloqalarining kengaytirilishi sayyohlar uchun qulay sharoit yaratmoqda.

Bugungi kunda turizm sohasida virtual xizmatlar yangi yo‘nalish sifatida tez sur‘atlarda rivojlanmoqda. Virtual xizmatlar shu darajada shakllanganiki, ular tizimli faoliyat sifatida yo‘lga qo‘yilgan. Hududiy turizmning iqtisodiy samaradorligini oshirishda zamonaviy xizmatlarga moslashish orqali turistlar oqimini barqaror ushlab turish mumkin.

O‘zbekistonda hududiy turizmni rivojlantirishning asosiy maqsadi — dunyo bozorida raqobatbardosh turistik mahsulot yaratish, mamlakat aholisining turizmga bo‘lgan ehtiyojini maksimal darajada qondirish, tarixiy-madaniy meros va milliy an‘analarni asrab-avaylash hamda ekologik “yashil” hududlarni ko‘paytirish orqali hududlarning kompleks rivojlanishi va ijtimoiy-iqtisodiy manfaatlarini ta‘minlashdan iboratdir.

Iqtisodiyotning rivojlanishida turizm sohasida yetakchi o‘rinlarni egallagan Toshkent, Samarqand, Buxoro, Xorazm, Surxondaryo, Qashqadaryo viloyatlari va Farg‘ona vodiysi hududlarida jozibador turistik-rekreasion imkoniyatlar mavjud. Hududiy turizmning rivojlanishi ko‘proq sanatoriy-kurort hamda davolovchi dam olish maskanlari, hududlarni rivojlantirishga yo‘naltirilgan dastur va tadbirlarga bog‘liq bo‘lib, zamonaviy dam olish sharoitlarini yaratish, kurort-turizm tashkilotlarini davolashning ilg‘or uskuna va texnologiyalari bilan ta‘minlash orqali sohaning samaradorligini yanada oshirishga xizmat qiladi.

Bugungi kunda O‘zbekistonning hududiy turizm bozori rivojlanish bosqichida bo‘lib, unda sezilarli o‘shish salohiyati mavjud. Mamlakatimizda rekreasion obyektlar soni ortib borayotgani, aholi farovonligining oshishi hamda xorijiy turistlarning dam olish va sog‘lomlashtirish xizmatlariga qiziqishi turizm infratuzilmasini yanada kengaytirish zaruratini yuzaga keltirmoqda. Ayniqsa, Surxondaryo, Navoiy, Andijon va Buxoro viloyatlarida yangi sanatoriyalar, dam olish maskanlari, pansionatlar va bolalar sog‘lomlashtirish muassasalarini tashkil etish katta iqtisodiy va ijtimoiy samara berishi kutilmoqda. Bu mintaqalarda zamonaviy rekreasion infratuzilmalar barpo etilishi aholining salomatligini mustahkamlash, ichki turizm hajmini oshirish va xorijiy turistlar oqimini ko‘paytirishga xizmat qiladi.

Hududiy turizm xizmatlarini yanada rivojlantirish uchun xizmatlar bozorini puxta segmentlash, iste'molchilar ehtiyojlarini aniqlash va ularning to'lov qobiliyatini o'rganish muhim ahamiyatga ega. Shuningdek, xorijiy turistlar oqimini kengaytirish maqsadida marketing va PR strategiyalarini diversifikatsiya qilish, brend imijini kuchaytirish hamda xizmatlar sifatini xalqaro standartlarga moslashtirish zarur.

Bugungi tahlillar shuni ko'rsatadiki, O'zbekiston Respublikasiga tashrif buyurayotgan turistlarning 87,1 foizini qo'shni mamlakatlardan keluvchi sayyohlar tashkil etmoqda. Bu esa mintaqaviy hamkorlikning mustahkamligini va transport-logistika yo'nalishlarining qulayligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, yangi iste'molchilar guruhini shakllantirish imkoniyatlari ham keng: Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi va Indoneziya kabi yirik bozorlardan turistlarni jalb etish istiqbollari yuqori baholanmoqda.

2023-yilda mazkur mamlakatlardan kelgan sayyohlar ulushi 11,5 foizni tashkil qilgani — bu yo'nalishlarda hali katta o'sish uchun zamin mavjudligini bildiradi. Ayniqsa, Rossiya Federatsiyasi bilan tarixiy-madaniy yaqinlik, til o'xshashligi va gastronomik qiziqish O'zbekiston turizm xizmatlarini kengaytirish uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratadi. Shu sababli, kelgusida bu davlatlar bilan qo'shma reklama kampaniyalari, madaniy almashinuv dasturlari va onlayn turizm platformalari orqali hamkorlikni kuchaytirish orqali mamlakatimiz turizm salohiyatini sezilarli darajada oshirish prognoz qilinmoqda.

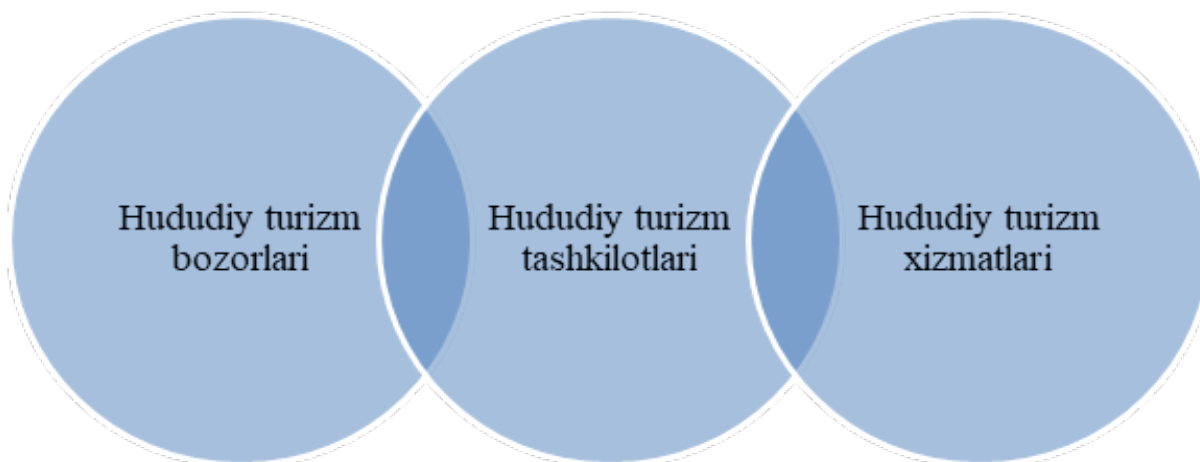
Xitoy Xalq Respublikasi esa dunyoda aholi soni bo'yicha birinchi o'rinda turadi va ulkan iqtisodiy salohiyatga ega mamlakat hisoblanadi. 2023-yilda Xitoy yalpi ichki mahsulotning o'sish sur'ati bo'yicha Top-10 davlat orasida ikkinchi o'rinni egallagan. Xalqaro aholi o'sishini tahlil qilish instituti ma'lumotlariga ko'ra, 2024-yilda Xitoy aholisi 1 470,78 million nafardan oshgan. Agar mazkur mamlakat aholining atigi 0,5 %i O'zbekistonga turist sifatida tashrif buyursa, bu 7 milliondan ortiq sayyohni qabul qilish imkonini beradi.

Indoneziya davlati esa aholi soni bo'yicha dunyoda to'rtinchi o'rinda turadi va eng ko'p musulmon aholiga ega mamlakatdir. Ushbu davlatdan turistlarni jalb etish uchun O'zbekistonda mavjud ziyorat turizmi obyektlari — xususan, Imom al-Buxoriy, Bahouddin Naqshband, Termiziy kabi buyuk allomalar maqbaralari, shuningdek, Qur'oni Karimning asl nusxasi saqlanayotgan maskanlar muhim ahamiyatga ega. Shu asosda Indoneziyadan ziyorat va madaniy turizm yo'nalishlari bo'yicha minglab sayyohlarni shakllantirish imkoniyati mavjud.

Bizningcha, hududiy turizmning iqtisodiy samaradorligini oshirishda Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi va Indoneziya iste'molchilarini o'rganish, zamonaviy marketing metodlaridan samarali foydalanish orqali ushbu mamlakatlardan yangi turistlar oqimini shakllantirish lozim.

Tahlil natijalari shuni ko'rsatmoqdaki, O'zbekistonning hududiy turizm bozori transformatsiya bosqichida bo'lib, mavjud tizimni takomillashtirish orqali sezilarli o'sish zaxiralari ega. Bozorni yanada samarali rivojlantirish uchun bir qator ustuvor yo'nalishlarda metodik yondashuvlar taklif etilmoqda. Xususan, rekreatsion turizm obyektlarini modernizatsiya qilish, sanatoriylar, dam olish uylari va pansionatlar faoliyatini yangicha boshqaruv mexanizmlari asosida takomillashtirish, xizmatlar sifatini xalqaro standartlarga moslashtirish hamda narx va servis darajasi o'rtasidagi muvozanatni ta'minlash maqsadga muvofiqdir.

Ichki va tashqi turistlar fikr-mulohazalari tahlili, xizmat ko'rsatish tizimini yanada sifatli va raqobatbardosh darajaga olib chiqish uchun muhim yo'nalishlarni aniqlashga yordam berdi. Shu asosda hududiy turizmni rivojlantirishdagi asosiy tendensiyalar — iqtisodiy samaradorlikni oshirish, xizmatlar diversifikatsiyasi va innovatsion turistik mahsulotlarni yaratishdan iborat. Bu esa O'zbekistonni Markaziy Osiyodagi raqobatbardosh turizm markazlaridan biriga aylantirish, ichki talabni rag'batlantirish hamda xorijiy sayyohlar oqimini ko'paytirish imkonini beradi (2-rasm).

2-rasm. Hududiy turizmni rivojlantirish sohalari [6]

Hududiy turizmning iqtisodiy samaradorligi ijtimoiy mehnatning umumiy samaradorligining ajralmas elementidir.

Hududlarga tashrif buyurgan turistlarning umumiy soni sayohatda qatnashgan kishilar soni bilan o'lanadi. Bu ko'rsatkich aholini turizm faoliyati bilan qamrab olish ko'lamini tavsiflaydi va xizmat ko'rsatish uchun qabul qilingan ma'lum bir davr uchun turistlar soni ro'yxatga olingan kunlar, ya'ni xizmat ko'rsatishning birinchi kuni bo'yicha jamlash yo'li bilan aniqlanadi.

Tur kunlarining soni kishi-kunlarda o'lanadi va turistlarning umumiy sonini bitta turistning hududda bo'lish o'rtacha davomiyligiga (kunlarda) ko'paytirish yo'li bilan aniqlanadi:

$$D = Ch \times t_{cp} \quad (1)$$

Bu yerda D – tur kunlari soni, kishilar-kunlar; Ch – turistlar, kishilar soni; t_{cp} – bitta turistning ma'lum mintaqada qolishining o'rtacha davomiyligi.

Ushbu hududda umumiy turizm xarajatlarning qiymati – R_{Σ} quyidagicha aniqlanadi:

$$R_{\Sigma} = D \times R \quad (2)$$

Bu yerda P_{cp} – turistning kuniga o'rtacha narxi.

Biroq turistlar oqimi notekis ta'minlanadi. Turistlar oqimining notekisligini tavsiflash uchun notekislik koeffitsiyentlari qo'llaniladi, ular uchta usulda hisoblanadi:

$$K_n = \frac{D_{max}}{D_{min}} \times 100 \%; \quad K_n = \frac{D_{max}}{D_{god}} \times 100 \%; \quad K_n = \frac{D_{max}}{D_{sm}} \times 100 \% \quad (3)$$

Bu yerda D_{max} va D_{min} – eng ko'p va eng kam turist oqimi oyidagi turizm kunlari soni, mos ravishda, kishi-kunlar; D_{god} va D_{sm} – mos ravishda tur kunlarining yillik va o'rtacha oylik soni, kishilar-kunlar.

Tur kunlarining o'rtacha oylik soni yillik tur kunlari sonini 12 oyga bo'lish yo'li bilan aniqlanadi.

$$D_{sm} = D_{god} / 12 \quad (4)$$

Ushbu tahliliy bo'limdan ko'rinadiki, "bir kechada qolish" ko'rsatkichi turizm sohasida nafaqat statistik, balki iqtisodiy tahlil uchun ham muhim o'lchov birligidir. Turizmga "tunab qolish" atamasi yagona ta'rifga ega bo'lmasa-da, u turar joy statistikasida, uy xo'jaliklarini o'rganishda yoki turistik oqimlarni hisoblashda asosiy mezon sifatida qo'llaniladi. Shaxs tashrif buyurgan manzilda kelish va ketish sanalari farq qilsa, bu holat tunab qolish sifatida qayd etiladi. Kunduzgi sayohatlar esa tunashsiz amalga oshirilgani sababli soatlar bilan o'lanadi. Bu yondashuv turizm harakatchanligi, xizmatlar sifati va joylashtirish obyektlaridan foydalanish samaradorligini tahlil etishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Turistlarning kelish-ketish ko'rsatkichlari esa hududiy turizm rivojlanishining o'ziga xos indikatoridir. Turist – bu 12 oydan ortiq bo'lmagan muddatga odatdagi yashash muhitidan tashqariga chiqib, tashrif buyurilgan joyda daromad keltirmaydigan shaxsdir. Uydan uzoqda tunab qolgan bo'lsa – "turist", tunamagan bo'lsa – "kunduzgi tashrifchi" sifatida tasniflanadi. Shu bois, hududga kirib-chiqishlar soni mutlaq ko'rsatkichlarda o'lanadi va u turizm oqimlari dinamikasini aniqlashda asosiy statistika manbai hisoblanadi.

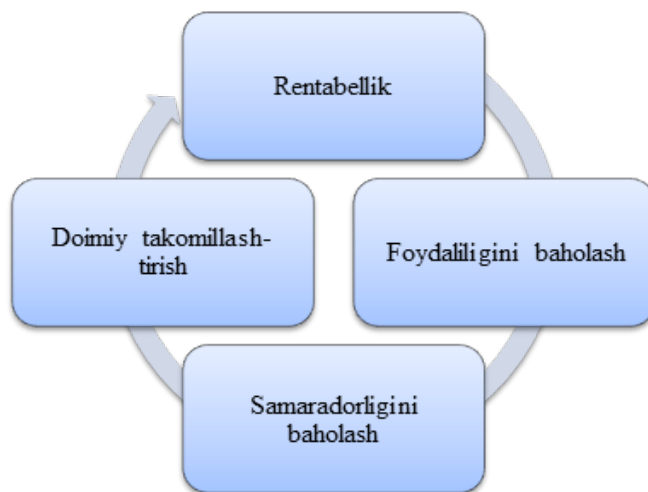
Hududiy turizmni rivojlantirishda ushbu indikatorlar asosida ishlab chiqiladigan chora-tadbirlar iqtisodiy ko'rsatkichlarning yaxshilanishiga, xorijiy valyuta tushumining ortishiga va turistlar oqimining ko'payishiga bevosita ta'sir qiladi. Shu bilan birga, bunday rivojlanish O'zbekistonning xalqaro imijini mustahkamlab, madaniy, ilmiy, savdo va investitsiyaviy aloqalarni kengaytiradi.

Turistlarga xizmat ko'rsatuvchi korxonalarining iqtisodiy salohiyati esa bu jarayonning asosiy tayanchi hisoblanadi. Ular resurslardan samarali foydalanish va ularni ko'paytirish orqali turizm mahsulotining raqobatbardoshligini ta'minlaydi. Olimlar ta'kidlaganidek, "turistlarga xizmat ko'rsatuvchi korxonalar salohiyati – bu mavjud resurslardan samarali foydalanish, ularni ko'paytirish va turizm mahsulotining ishlab chiqarish hamda sotish samaradorligini ta'minlash qobiliyatidir" [7].

Bu salohiyat quyidagi asosiy komponentlardan iborat: moliyaviy imkoniyatlar, iste'molchilar ehtiyojlarini qondirish darajasi, ichki operatsion samaradorlik, inson resurslari va tashqi muhit bilan o'zaro aloqalar sifati. Ushbu elementlar muvozanatli ko'rsatkichlar kartasida o'z ifodasini topadi, u kompaniya qiymatini maksimal darajada oshirishga xizmat qiladi.

Turizm korxonalarining muvozanatli rivojlanish istiqbollari to'rtta strategik yo'nalishda namoyon bo'ladi: birinchidan, investitsiya qilingan kapitalning rentabelligi (moliyaviy istiqbol); ikkinchidan, iste'molchilar ehtiyojlariga mos taklif (mijoz istiqboli); uchinchidan, ichki jarayonlarning samaradorligi (operatsion istiqbol); to'rtinchidan esa, inson resurslarining innovatsion va o'quv salohiyati (o'sish istiqboli).

Ushbu komponentlar uyg'unlashgan holda, O'zbekiston hududiy turizm tizimini barqaror, raqobatbardosh va xalqaro standartlarga mos shaklda rivojlantirish imkonini beradi (3-rasm).

3-rasm. Turistlarga xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlarning ishlash ko'rsatkichlarining asosiy salohiyati[8]

Mazkur tahliliy qismdan ko'rinadiki, turizm tashkilotlari faoliyatining o'ziga xos jihati — ularning tashqi omillarga yuqori darajada bog'liqligidir. Shu sababli, tashqi muhit bilan o'zaro ta'sir potensialini turizm tashkilotining umumiy salohiyat tizimiga kiritish zarur. Har qanday tijorat yoki turizm tashkilotining moliyaviy-xo'jalik faoliyatini baholashda asosiy mezon — iqtisodiy samaradorlikning oshgan yoki oshmaganligini aniqlashdan iborat. Shu nuqtayi nazardan, turizm samaradorligini tizimli yondashuv asosida tahlil qilish eng maqbul metod hisoblanadi.

Samaradorlik iqtisodiy tizim sifatini belgilovchi asosiy xususiyatlardan biridir. U faoliyat natijalarini erishilgan foyda va sarflangan xarajatlar nisbati orqali ifodalaydi. Bu mezonlar doirasida iqtisodiy, ijtimoiy-iqtisodiy va ijtimoiy samaradorlik tushunchalari o'zaro uzviy bog'liq. Ularning chegaralari qat'iy bo'lmasa-da, resurslardan oqilona foydalanish, ularni takomillashtirish va innovatsiyalarni joriy etish orqali samaradorlikni oshirish mumkin. Buning natijasida tovar va xizmatlar ishlab chiqarish sifati ortadi, ishbilarmonlik muhiti faollashadi, iqtisodiy o'sish tezlashadi hamda turizm sohasidagi to'siqlar kamayadi.

Hududiy turizm majmuasi samaradorligiga ta'sir qiluvchi omillar ikki asosiy guruhga bo'linadi: shakllantiruvchi va cheklovchi omillar. Shakllantiruvchi omillarga tabiiy, madaniy, tarixiy, mehnat, moliyaviy va yer resurslari kiradi. Ular hududning turistik ixtisoslashuvini belgilab beradi va yangi xizmat turlarini yaratish imkonini beradi. Faoliyat omillari esa inson faoliyati natijasida shakllanadi — ya'ni texnologik, innovatsion va hunarmandchilik salohiyati orqali hududiy raqobatbardoshlikni ta'minlaydi.

Shu boisdan, turizm xizmatlarini rivojlantirishda davlat siyosati iqtisodiy mexanizmlar bilan bir qatorda, inson resurslarini tayyorlash, transport tizimini modernizatsiya qilish, turistlar xavfsizligini ta'minlash, tarixiy merosni asrash hamda ekologik muvozanatni saqlashga qaratilgan kompleks yondashuvni talab qiladi. Bu omillar uyg'unlashgan taqdirda, O'zbekiston hududiy turizmi barqaror, raqobatbardosh va xalqaro maydonda jozibador tizimga aylanishi kutiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bugungi kunda jahon turizm sanoati barqaror rivojlanish tamoyillari asosida yangicha bosqichga kirib bormoqda. Shu jarayonda O'zbekiston ham global tendensiyalar bilan hamohang ravishda o'z turizm siyosatini diversifikatsiya qilmoqda. Eng avvalo, ekologik turizm yo'nalishiga e'tibor kuchaymoqda. Sayyohlar orasida tabiatni asrash, atrof-muhitga zarar yetkazmaslik, "yashil" sayohatlar konsepsiyasiga amal qilish istagi ortib bormoqda. O'zbekistonning milliy bog'lari, tog' va cho'l ekotizimlari, shuningdek, qishloq joylardagi ekologik yo'nalishli turizm loyihalari bu borada katta imkoniyat yaratadi. Ekoturizmni rivojlantirish nafaqat tabiiy resurslarni muhofaza qilish, balki mahalliy aholining daromad manbalarini kengaytirish va barqaror iqtisodiy faollikni ta'minlashga xizmat qiladi.

Ikkinchi yo'nalish — madaniy va etnik turizm. Bugungi sayyoh endi faqat dam olishni emas, balki yangi madaniyatlar, urf-odatlar, milliy taomlar va tarixiy meros bilan tanishishni ham maqsad qiladi. Shu bois madaniy va etnoturizm global miqyosda eng istiqbolli segmentlardan biriga aylandi. O'zbekistonning boy madaniy merosi — Samarqand, Buxoro, Xiva kabi tarixiy shaharlar, xalq amaliy san'ati, milliy festivallar va oshpazlik an'analari xorijiy sayyohlar uchun jozibadorlikni oshiruvchi asosiy omillardir.

Uchinchi yo'nalish sifatida turizmدا personalizatsiya jarayoni tobora kuchaymoqda. Zamonaviy sayyoh standart turpaketlardan ko'ra, o'z xohish va ehtiyojlariga mos individual yo'nalishlarni tanlamogda. Shu sababli turoperatorlar va agentliklar turistlarning yoshi, daromadi, qiziqish sohasi, sayohat maqsadi kabi

mezonlarga ko'ra maxsus paketlar ishlab chiqmoqda. Bunday shaxsiylashtirilgan yondashuv xizmatlar sifatini oshiradi, mijozlarning ishonchi va sodiqligini mustahkamlaydi hamda turizm xizmatlari bozorida raqobatni sog'lomlashtiradi.

Nihoyat, raqamli texnologiyalar turizm sohasining eng muhim o'sish drayverlaridan biriga aylandi. Sun'iy intellekt (AI), virtual reallik (VR) va kengaytirilgan reallik (AR) texnologiyalari xizmatlarni yangi darajaga olib chiqmoqda. Virtual turlar orqali sayyohlar manzil bilan safarga chiqmasdan tanishish imkoniga ega bo'lmoqda, mobil ilovalar esa marshrut tuzish, bron qilish, tarjimonlik va navigatsiya jarayonlarini osonlashtirmoqda. Bu o'z navbatida "aqlli turizm" (smart tourism) ekotizimini shakllantirib, xizmatlar tezligi, aniqligi va qulayligini ta'minlamoqda.

Umuman olganda, ekologik, madaniy, personalizatsiyalangan va raqamli texnologiyalar asosidagi turizm yo'nalishlarini kompleks rivojlantirish O'zbekistonni mintaqadagi raqobatbardosh turistik markazlardan biriga aylantiradi hamda xalqaro maydonda milliy turizm brendining barqaror o'sishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. S.G. Mejdunarodnyy turizm v Rossii: problemy razvitiya i upravleniya / S.G. Surkov, V.I. Krivoruchko. – M.: Sovetskiy sport, 2009. – 214 s.
2. Alimova M.T. Hududiy turizm bozorining rivojlanish xususiyatlari va tendensiyalari (Samarqand viloyati misolida) // I.f.d. diss. – Samarqand: SamISI, 2017. 25-26-b.
3. Tuxliyev I.S., Hayitboyev R., Safarov B.Sh., Tursunova G.R. Turizm asoslari. Darslik. O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi. – T.: «Fan va texnologiya», 2014. 151-b.
4. M.T. Aliyeva. Mehmonxona menedjmenti. Darslik. – T.: 2007. -335s.
5. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligining 2023-yilda O'zbekiston Respublikasida turizm va dam olish rivojlanishining asosiy ko'rsatkichlari nomli statistik byulleten ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tayyorlangan.
6. Dustmurodov O.I. Hududiy turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshirishni o'ziga xos tendensiyalari. // Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot. 8-son. – T., 2024-yil. 458-467-betlar.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
